بسم الله الرحمن الرحيم

ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ސަރވިސް ޔިއަރ
2009

23 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1430
19 މާރިޗު 2009

ނަންބަރު: 2009/ 8

ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ މުއާމަލާތް ކުރުމުގައި ވިސްނަވަންޖެހޭ ބައެއް ޤާނޫނީ ނުކުތާތައް

ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ މުއާމަލާތް ކުރުމުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ ޤާނޫނީ ނުކުތާތަކަށް ވިސްނާ ވަޑައިގަތުން އެދެމެވެ.

މުވައްޒަފުން ވަޒީފާ އަދާ ކުރާގޮތުން ބަދަލުކުރުން

ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ކޮންމެ މަޤާމަކީވެސް ސަރުކާރުގެ ކޮންމެވެސް އޮފީހަކުން ރައްޔިތުންނަށް ދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި އެއޮފީހެއްގައި އުފައްދާ މަޤާމުތަކެވެ. އަދި ކޮންމެ މުވައްޒަފަކީވެސް އުސޫލުގެ ގޮތުން ކޮންމެވެސް އޮފީހަކުން ކޮންމެވެސް މަޤާމަކަށް އިޢުލާނު ކުރުމުން ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށްމެ އެމީހަކު އިޚްތިޔާރުކުރާ ވަޒީފާއެއް އަދާކުރުމުގެ ނިޔަލަށް މަސައްކަތެއް ކުރުމަށް ލިބިދޭ ޙައްޤުގެ ބޭނުން ހިފައިގެން އެމަޤާމެއް އިޚްތިޔާރުކޮށް ސިޓީ ލައި ނުވަތަ އެކި ބައެއްގެ ތެރެއިން ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ 1 އަދި 2 އާއި، ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހަމަތަކާއި އުސޫލުތަކުގެ މަތިން ޤާބިލުން ވަކި ނެގުމުގައި، ވަކި މުއައްސަސާއަކުން ވަޒީފާ ލިބިފައިވާ މީހަކަށް ވާރިދު އެމީހަކު އިޚްތިޔާރުކުރި ވަޒީފާއެއްގައި މަސައްކަތްކުރުމަކީ ޤާނޫނު އަސާސީން ލިބިދޭ ޙައްޤެއް މަޙްދޫދުކޮށް ނުވަތަ އެއިން އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ހިފެހެއްޓޭނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނަކުން ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހިނދު، އަދި ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާ އާއި ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ކޮންމެ މީހެއްގެ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމާއި ވަޒީފާ ބަޔާން ލިޔުން ދެފަރާތުން ސޮއިކުރުން ޖެހޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމާއި، ވަޒީފާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގައި މުވައްޒަފުގެ ރުތުބާ ނުލައި ބަދަލު ކުރެވޭނެ ގޮތްތަކާއި ހަމައެއް ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި ވަޒީފާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި: "އެއްވެސް މީހަކު ޖަބްރަކައި، މަޖުބޫރުން މަސައްކަތެއް ކުރުވައިގެން ނުވާނެއެވެ." ބުނެފައިވާ ބުނުމުގައި "މަޖުބޫރުން މަސައްކަތް ކުރުވުން" މާނަކޮށްދީފައި، މީހަކު އޭނާގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ރުހުން ނުލައި، އަދަބެއް ދޭނެކަމުގެ އިންޒާރުދީގެން ނުވަތަ ނުފޫޒު ބާރު ބޭނުންކޮށް ބިރުދައްކައިގެން މީހެއްގެ ފަރާތުން ޚިދުމަތެއް ހޯދުމަށެވެ. ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ކުރުވުމަށެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު އަސާސީއާއި ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު އަދި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނުގެ ބަޔާންކުރެވި ދިޔަ މާއްދާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގައި ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ވަޒީފާ އަދާ ކުރާ މުވައްޒަފަކު، ކުރާ މަސައްކަތުގެ ބާވަތުން ނުވަތަ އެހެނިހެން ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ ކަމެއް ކުރުމަށްޓަކައި ވަކި ރަށެއްގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާގޮތަށް ހަމަޖެއްސުމަކީ އިޚްތިޔާރީ އެ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާ އަދާކުރާ އޮފީހެއްގެ ޖެނެރަލުގެ އިޚްތިޔާރާއަކު ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި 67 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި "އިދާރީގޮތުން ގެންދާ ބަދަލުތަކުގެ ސަބަބުން ސަރުކާރުގެ

2/...

އޮފީހެއްގެ ހިންގުމަށް އެދެވޭ ބަދަލެއް ގެނެވިދާނެކަމަށް މިނިސްޓަރަކަށް ނުވަތަ ޗިންގާދުރު އިސްވެރިޔަކަށް ގަބޫލުކުރެވިގެން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅިއްޖެ ހިނދެއްގައި، ކޮމިޝަނުން ދިއުމަކުން ކަނޑައަޅާ ކަނޑައެޅުމަކުން ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ މުވައްޒަފަކު އެއް އޮފީހުން އަނެއް އޮފީހަށް ބަދަލުކުރެވޭނެ." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް މިގޮތުގެ މަތިން މުވައްޒަފުންނާ ގުޅޭ ހަވާލުކުރެވޭނީ، ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ވާފަދައިން ހަމަހަމަ އުސޫލުތަކުން ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސް ގެ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކުރާ އުސޫލާ ޚިލާފު ކުރުމުގައިވާ؛

(ބ) މުވައްޒަފުންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުން، އެޙައްޤުތަކަށް ތަބާވުން، މުވައްޒަފުންގެ ބޭނުންތަކަށް އިސްކަންދީ، އުސޫލުތަކުން؛

(ޅ) މުވައްޒަފުންނާ ގުޅޭގޮތުން ނިންމާ ނިންމުންތައް، ފަހުން ބަލަން ޖެހިއްޖެ ހިނދެއްގައި ބެލެންހުރުމަށް، ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ މަތިން، ހަމަކަން ބޭ ބޮޑެއްގައި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ފަދައިން "ސިޔާސީ މަސްލަހަތުތަކުން އެކަހެރިވެފައިވާ، ވަކިފަރާތެއްގެ ނުފޫޒަކުން މިންނެތް، އަދި ވަކިފަރާތެއްގެ ބާރުން ހުރިހާ މަސައްކަތެއްކުރަންޖެހޭ" އުސޫލުތަކުގެ މަތިންނެވެ.

އިސްލާހީ ފިޔަވަޅެއްގެ ގޮތުން ވަޒީފާއަދާ ކުރާތަން ބަދަލުކުރުން

ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފަކު ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނާ ނުވަތަ ކޯޑް އޮފް ކޮންޑަކްޓާ ޚިލާފު ވެއްޖެކަން ސާބިތުވެއްޖެނަމަ އެ ޤާނޫނުގެ 34 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ފިޔަވަޅު އެޅިދާނެކަމަށް އޮންނަނީ، އެއިން ފިޔަވަޅެއްގެ ބަޔަކަށް، ވަޒީފާއަދާކުރާ ތަން ބަދަލުކުރުމެއް ޤާނޫނުގައިވެސް، އަދި ޤަވާއިދުތަކުގައި ވެސް ބަޔާން ކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ.

ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން

ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވޭނީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 19 ވަނަ މާއްދާއާއި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނުގެ 34 ވަނަ މާއްދާއާއި 42 ވަނަ މާއްދާއާއި 47 ވަނަ މާއްދާ ގައި ވާފަދަ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ޙާލަތްތަކުގައި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުންނެވެ.

މުވައްޒަފުން އޮފީހަށް ނުކުތުން މަނާކުރުން

ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގައި މުވައްޒަފުން އޮފީހަށް ނުކުތުން މަނާކުރެވޭނެ ދެ ޙާލަތެއް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

(ހ) މުސާރައާ ގޮތުން ނުވަތަ މުސާރަ ނުދީގޮތުން މުވައްޒަފުން އޮފީހަށް ނުކުތުން މަނާކުރުމުގެ ބާރު ދެވިގެންވަނީ ހަމައެކަނި ކޮމިޝަނަށެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މުވައްޒަފަކު އޮފީހަށް ނުކުތުން މަނާކުރެވޭނީ، ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

މިގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު މުވައްޒަފަކު އޮފީހަށް ނުކުތުން މަނާކުރުމަކީ ނުވަތަ ސޮއި ކުރިމަތިކޮށްދިނުމަކީ އެކަމާ މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުން މަނާކޮށް ގެއަށް ފޮނުވާލުމަކީ މުވައްޒަފުގެ އަދަބަކަށް އެއްގެ ކުރާމީހާ ވަކިކޮށްލުމެއްވަން އަސަރުކުރާނެ ކަމަކަށްވާތީ ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 33 ވަނަ މާއްދާ: "އޭނާގެ ނަމާއި އަބުރު ޙުރުމަތާއި ކަރާމާތަށް އިޙްތިރާމު ކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ." އަން ހިމާޔަތް ކުރުމައި އަދި ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުގެ ވާޖިބަށް ގަސްތޮގައި ހުރަސް އެޅުމަކީ ޤާނޫނު ޢުޤޫބާތުގެ 86 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޖިނާއީ ކުށެއް ކަމަށް ވާހިނދު މުވައްޒަފަކު އޮފީހަށް ނުކުތުން މަނާކުރަން ވާނީ ނުވަތަ ސޮއި ކުރިމަތިކޮށް ދިނުމުގެ މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު

3/...

އަދާލަތުން މަނާކޮށް ގެއަށް ފޮނުވާލަނުވާތީ ވަރަށް ހެއްބަވާ ބާރަތުތަކުގައި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ކުރުމަށްފަހުގައިވެސް. މިއާއެކު ދިވެހިޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާއިން ރައްކާތެރިކަން ދީފައިވާ މިނުގެ ކަމަކާ ހަވާލުވެ ހުސްނަ މިހާރު އެއިން މިހާރުގެ ރައްކާތެރިކަމުން އަރައިގަތުމާއި، އެމީހަކު ވަޒީފާއަށް ނުކުތުން އެމީހަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ތަޙުޤީޤަކަށް ހުރަސްއެޅިދާނެ ނުވަތަ އޭނާ ވަޒީފާއަށް ނުކުތުމުން ނުވަތަ އެއޮފީހުގައި މަސައްކަތްކުރާ އެހެން މުވައްޒަފުންނަށް ނުވަތަ ހެކިތަކަށް ލިބިދާނެ ބަދަލަކަށް އެކަށީގެންވާ ހަމަތަކަށް ބަލާއިރު ސިފަ ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ކަމަށް ފެންނަ ބާރުތަކުގައި ކޮމިޝަނުން ސީދާ ގުޅިން ގޮތެއް ނުވެއްޖެނަމަ އެއޮފީހެއްގެ ޒިންމާދާރު އިސްވެރިޔާއަށް ވަގުތީގޮތުން އެމީހަކު ވަޒީފާއަށް ނުކުތުން މަނާކުރުވިދާނެއެވެ. އަދި މަނާކުރުމަށްފަހު އެކަން އެމުވައްޒަފަކަށް ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ލިޔުމުން 24 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި ޒިންމާދާރު އިސްވެރިޔާ ވަގުތީގޮތުން މުވައްޒަފަކު ނުކުތުން މަނާކުރިކަން 24 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. ވަގުތީގޮތުން މުވައްޒަފު ނުކުތުން މަނާކުރި އިރު، ކުރިއަށް އޮތް ސަރުކާރު ރަސްމީ ބަންދު ދުވަހެއްކަމުގައި ވާނަމަ އެންމެ އަވަހަށް އޮފީސް ހުޅުވޭ ދުވަހުގެ 10:00 ގެ ކުރިން އެކަން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އެއަންގުމާ ކޮމިޝަނުން އަންގާ ގޮތެއްގެ މަތިން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

ޢަބްދުﷲ މުޙްސިން މުޙައްމަދު
ކޮމިޝަނުގެ ނާއިބު ރައީސް